

abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIV ème ANNÉE

15 Septembre 1928 No. 260

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبوعمان: سنہ لکی [24 نسخہ]

تورکیا ایچون 2 بچق، خارج ایچون

3 بچق، اعلا کاغذ لیسی 5 لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد نئی »

تاریخ تاسیسی : 1904 - جنوہ

یکرمی دردنجی سنہ

نومرو 260 - 15 ایلول 1928

واوزه‌رنده، بدبخت و پریشان انسانلرک یاشاماسنه مساعد اولدقجه انسانلره سعادت و جمعیت لمعلری کوسته‌ره ن جانلرک خاطره‌لرینی یاشاتماق المزده‌در، بونی یاپالم. بوزه برنوع ابدیلک وسعادت چاشنیسی ویریر.

23 اغستوس 1928 یقه‌جق عبدالله. هجودت

دوقتور ابرانور عمر سؤقی بک

دخی صوک کونلرده ابدیت طالنه چکیلدی. بو خبر دخی بزه چوق آجی کلدی. سیواس رشدیة عسکریه- سنی یکی بیتیرمش اولان عمر شوقی افندی بی سیواسدن استانبوله کتیرن واعدادی طبییه قید ایتدیرن اولمشدم. بیتون بو آرقاداشلرک عالیه‌لری بیلسینلرک یورکمزده کی آتش یورکلرده یانان و یورکلرینی یاقان آتشدن هیچ برخصوصده کیری قالمیور.

وحی عصیان مال ایندیریور؛
رحمت جهد و کوهساربات
سیل قهر و کلال ایندیریور،
خلقه نور صفا صاچان کونشم
بانا حزن لیال ایندیریور؛
دمبدم یوکسه‌لن بو حسیات
کوزمه‌اشک آل ایندیریور؛
وطنه وقف ایدوب طاباتی
کومدم اسویچره‌یه شبابتی.

صوک اوچ درت آی طرفنده چوق قیمتلی وطنداشیر
قارداشلر غائب ایتدک: مصرده دوقتور شرف‌الدین
مغمومی بک، بوراده دوقتور آصف درویش پاشا، علی
فخزری، طونه‌لی حاجی، خلیل موفق بکار بونلری اولومدن
قورتارماق المزدن کلزدی. «هیچ بریمز انجون اولومدن
قورتولماق ممکن اولما، قله برابر خاطره‌لری، هیچ اولمازسه
شو نابکار کره ارض نامتناهی مسافات ایچنده سرگردان

Guyau یه نظراً صنعت، اخلاق و دین

[ماقبل 232، 256 و 257 نومرولو اجتهادلرده‌در]

کیی ذهننی ده اشغالدن خالی قالمایوردی نغزنده نظم‌لرنده،
بتون جهانک اوزه‌رینه آچیلیر کیی، تماشا پرده‌لری مکرراً
عمانک اوزه‌رینه آچیلیر. ساحل یارلرینک مجاور اورمانلری،

بو وجهله، حکیم شاعرده، درونی کوروشک نامحدود
بیوتولمه‌سی، نهایت، مرئی فسحتی، غیر مرئی فسحت ایچنده
غرق و نابود ایدیوردی. آرامسز و عقیم عمانک یوزی
اونا کائناتک اصل یوزی کیی منکشف اولیوردی. عمانک،
بر Spencer طرفدارینک آرتق Byron له برابر قادر کلک
آینه‌سی» [*] اولاراق کورمه‌دیکی و آنجاق طبیعتک آینه‌سی
اولاراق کوردیکی عمانک بوتصویری، کوزلرینی طولدوردی

شاعرک توتویو غمرا فیاسی

کیرمه‌دن حمله‌سنه وصلت رنگ و آهنک
بویله دلمست ایدی صهای ازله ایدم؛
یاشادم ذوقنی بر عالم استغراقک،
دلی رؤیایمی آغلانان عقل ایسته‌مه‌دم.

20 نیسان 1928 ع. م.

[*] Miroir du Tout-Puissant

Les Quatrains Maudits عنوانلی رباعیات مجموعه.

مزدن شو رباعی بی خاطره کتیریور:

La mer est lasse de sangloter ;

Et dort sur le coussin de rivage ;

La mer candide, la mer sauvage ,

Pur miroir de ta vaste beauté .

Saint-Jean de Luz ده، Biarritz قییسنده دولاشیلیر کن

نهایت، Biscaye و اونک همان دائمی اولان فورطونه‌سی

اونوتولور؛ چاملر یاخود میشلر آتنده، مائی جانتیانا

اوينايان مفكره بشرك ارتسامی اولدی. بيوك كل Tout ده مفكره نه در؟ شئونك اصل قلبه طالپورمی؟ يا خود سسطحنده بر عارضه دن باشقا برشی دكيدر؟ نفوذ ايتديكمزى ظن ايتديكمز زمان يالكز صيروب چكمك دن باشقا برشی ياپيور دكلى نر؟ صنعت و علم سيله، درينلكرينى صوندا ايدپيور كورونديكى وقت كردابك كنارنده توقف ايتيورمی؟

«ای دالغه نك تعقيب ايتديكى و كومورده ين بتون عمانك اوزرلر نه كلدیكى ضعيف مخلوقار، قيصه نظری چوجوقلر! بزه نه قادار بکزه بورسکز! افقی اورتولو طبیعت، سرك کبی بزى ده دالغه لرينك دوار قیور بلمری ایچنه آلیر. بو زمان انساننده، نظرمن، سسطحنده اكله نیر! نظرلرده متبدل رنگلرینى صایار. ظلمت ایچنده كومیورده ين ابدی کردابدن آلمش بر پارچه کوبوك پارماقلمزده قالدینى زمان طبیعتك بزه مطبع اولدیغی ظن ایدهرک، صنعتلرمن، علملرمن تسمیه ايتديكمز او بولری اونارز. کائناتك بتون درينلکی نظرلرمن فاجار وهیچ برشیته نفوذ ايتمکسزین رعشان نظرلرمن اشیانك یانندن کچر. اولن وپیدرپی متحرک کردابه عودت ایدن بو دالغه ل کبی هر شی نظرلرمن قایار. مفكره بو عالمده بر چوجوق او یونجاغیدر، مفكره، کائناتده، بفته دوغار، پارلار، وقیریلان دالغه نك اوزره نده بر لحظه یوزر. ای نورانیت چیچکى، صاغر دالغه لرك خفیف کوبوك، بوش او یونجاغ، هر شیه رغماً سنی دائماً سومجکز، بالذات بن دن قایاران عمانی اونوتاراق، ساحل اوزره نده بیاضلغ اورپردیكى کورمه یه کیده جکم. [*]

قیمتدار ونادر بر حادیه اولدیغی وداها زیاده گرفت تخمیناره، فرضیه لره تصادف ایتیه وداها ایچنه قانونلرك تصالبه اعتنا ايتديكى نسبتده مفكره نك سریع الزوال معجزه ماهیتی آلدیغی مبدأسز ومنتها سز استحاله Guyau نك ذهنده یاواش یاواش بیوین جهان تلقیمی بو مرکزده ایدی. شبهه سز بو فرضیه، اونك نظرلرمن اولدیغی کبی بسط بر نظریه دن باشقا برشی اولما یاراق قالدی، کنه اشیانك، داها ایله ریسنده هیچ برشی احتوا ایتهدیكى ادعا ایدیه مکسزین، مثبت علمك طبیعت حقنده بزه او کرتدیكى صادقانه افاده ایدن ساده بر نظریه اولاراق قالدی. شوراسی ده دوغرودر، که (افلاطون)ك قابل فهم

آفاجلرینك ییلدیزی Korou قورولری بونجه اینکینک روزکاری بالطهلق اورمانلرك درینلكرنده سکونت بولور و بر قاچ قوش اوتمه سی دیکله مه یه مساعد اولور؛ انسان دائماً بر استقامتده. ایله ریلر، انسان پاتیق لرك کولکله سی آلتنده غائب اولور، فقط بردن بره، بر یول دونومنده، تکرار، مساط بیوك تصویر [Image]، [یعنی] چیلغین دالغه لریله و یوزی قیر باجلایان نفخه سیله عمانك نامتناهی افقی آنسزین، ظهور ایدر. بو، ظاهراً قابلی وهر شیدن آیری حیاتمزه آچیلان جهان شمول حیات اوزهرینه آنی بر یاییلمه [Echappée]؛ بر قوشوب قاچه کبی در.

بر کون Guétary پلاژنده، St. Jean de Luz جوارنده بر طاقم چوجوقلر کورمشدی. بونلر پاچالری صیوامش طوبوق میککلرینه قادار صویه کیرمش، حریت وصاف هوا ایله مست اولدوقلری حالده بحر محیطی کندیلرینه او یون آرقاداشی اتحاد ایتشلردی. دالغه نك کله سنی بکله یورلردی، صیچر یاراق، کسکین سونج و قورقو فریادلریله دالغه نك او کندن قاچپورلردی:

قط جانلی دالغه صیچر یاراق آتیلر، اولرك آرقاسنده قایار، اولری یاقالار، بر لحظه چیلغین صویك محاصره ايتديكى چوجوق سوروسی صویك بیاض کوبوكدن بر ایز بر اراق قاچدیغی کورونجه بر بیوك مسعود کولوش طوفانی قوباریرلر. بو چوجوقلر چیغریشمالریله، صیچر امالریله، بو دالغه لری کندیلرینه او یونجاغ یپارکن بیوك قیر عمان بو پلاژلری استیلا ایدهرک قباریوردی، یوقاریدن بلوطلر، اوزهرینه اینیوردی، نامتناهیلى آقشامك کولکله سنده غائب اولیوردی؛ فقط کیجه، دالغارلر عمانك مجهول درینلکسندن، سطح عمانه یو کسه لرك چیقیور، قباریور، صوکره بردنبره کوبوك حالنده یقیلیوردی.

بو زمان انساننده، ساحلده، چوجوقلر قوم اوزره نده، پایانسز کردبه قارشى لاقید، و عمانك فسخته تازه بر فقهه آتاراق، آنجاغ دالغه لرينك کموشی کبی بارلاق اوچنی کورپورلردی.

متفکر وشاعرك کوزلری او کنده در حال بو صحنه نك بیومه مه سی قابل دکلدی: صحنه، اسقاندیل ایدیله سی، تحقیق و ادراک اولونماسی محال اولان طبیعتك اطرافنده

یازار کن...

فکرمدن جوشان قیاق آقا پور نلمدن؛
 کوکک یاغینی عکس استیبره میورم .
 بوتون آله و لری آتشنده حبس ایدن ،
 شدتیه کنندی یاقان بر قیزیل قوروم !

صنعتک کاشانه سی المیور حساری ؛
 منطق چرچیه سنی پارچالیور فیکرم هپ .
 آله و دن بر قلعه سوروب فاندن مرکب
 کیجه یه یازمق لازم نقل ایچین محشریمی !

تموز 928 کنه نامه حسین

[*] Vers d'un philosophe .

بو نفیس پارچه نک اصلی قید ایتمکدن کنندی عی آلامیورم ؛
 روحم ترجمه ایله تظمین اولونمیور :

Supprimer Dieu, serait-ce amoindrir
 l'univers ?

Les cieux sont-ils plus doux pour qui
 les croit déserts?

Si les astres, traçant en l'air leur courbe
 immense ,

M'emportent au hasard dans l'espace
 inconnu ,

Si J, ignore où je vais et d'où je suis
 venu ,

Si je souffre et meurs seul, du moins
 dans ma souffrance

Je me dis : — Nul ne sait , nul n'a
 voulu mes maux;

S'il est des malheureux, il n'est pas
 des bourreaux,

Et c' est innocemment que la Nature tue
 Je vous absous , soleil , espaces, ciel

profond,
 Etoiles qui glissez, palpitant dans la nue

Ces grands êtres muets ne savent ce
 qu'li font.

عالم [Le monde intelligible] ی اصل شانی عالم
 [Le monde réel par excellence] قالا جاق یرده
 «نیده ال» ک اوزاقلقرینه چکیلیوردی ؛ ایلککنک انسانی
 اولاراق ممکن اولدی قی قادار بالناک کندیسنه بکزه یین
 بر عالم تولید ایدن الله ، (افلاطون) ک الهی ، ایلک
 قابمک و یردی اهیتمدن باشقا بر اهیته مالک کورونمیه یین
 علم عالمیه ، کیتدیگجه داها زیاده ناقابل تألیف کورو -
 نیوردی . عادل آدام و ظالم آدام ، اثیر ایچنده یولنده و ام
 ایدن کره زمین اوزه رنده بلیکه یک دیگرندن داها زیاده
 آغیر دکلدرلر . بر بولوط اوزه رنده اوچان قوشک قاماد
 چارماسی نیم ناصبه می ناصل سرنیله نه مزسه بونلرک [یعنی عادل
 انسانله ظالم انسانک] اراده لرینک خصوصی حرکتلری ده
 طبیعتک هیئت مجموعه یی اوزه رنده اوله جه حائر تأثیر
 اولاماز . « [2] کنجک ایچون قولای اولان ایمان دن
 صوکره ، یاشامش ، تبع ایتش ، تفکر ایتش کیسه نک
 شبهه وقونی ایشه بوندندر . کندی کندیسنه ایراد ایتدیکی
 واک یوکسک شاعر الهاملرندن برنده افاده اولونان
 ضجرتلی « سوال » ایشه بوندن در :

« الهی طی ایتک جهانی کوچولتمک اولورمی ؟ بوش
 اولدوقلرینه معتقد اولانلر ایچون کوکلر داها آزمی
 لطیفدر ؟ بو ییلدیرلر هوا ده معظم منحرف لرین رسم ایدرک
 بی کلیشی کوزل مجهول مسافانه کوتوریورلرسه ، اگر
 نریمه کیتدیکی و نرهدن کلدیکی بیلیمورسم ، ویا لکز
 باشمه اضطراب چکرو اولورسم ، هیچ اولمازسه اضطرابم
 اناسنده : کندی کندیسه هیچ بر کیسه حاملدن خبردار
 دکل ؟ هیچ بر کیسه نیم درد لریمی ایسته مه دی ؟ دیرم . بد مختلر
 وارسه ده ، جلالدر یوقدر . طبیعت در اولدورورمه سی ده
 ای کونش ، ای مسافات ، ای درین سما ، ای هوا ده
 مختلچ قابوب کیدن ییلدیرلر . سزلی عفو ایدیورم .

بو بویوک دیلسز مخلوقلر نه یایدیقلرینی بیلمزلر . [*]

A. Fouillée ترجمه ع . م .

[2] Esquisse d'une morale sans obli-
 gation ni sanction .